

## ТЕМА КОХАННЯ У ТВОРЧОСТІ ВАСИЛЯ СТУСА

Кормиженко А.

Інтимна лірика розкриває глибокий діапазон душевних переживань і постає найяскравішим художнім документом історії людського серця [1, с. 310].

Лірика кохання Василя Стуса - це захоплення і розчарування, переживання невдач.

Найбільший слід у житті В. Стуса в юності залишила Олександра Фродова, згодом в його долю ввійшла Валентина Попелюх. Любов до дружини Валентини Попелюх, яка вистояла і зберегла вірність, зігривала душу поета. Про силу людського кохання, спогади про нього, пише В. Стус у вірші « По голубих лугах, мов голуб».

У Василя Стуса тема кохання з'являється у творчості, як і в більшості письменників, саме під час переживань цього почуття. В армії поет зайнятий думками про своє перше кохання

« Не одлюби свою тривогу, ранню» належить до ранніх поезій В. Стуса. Ліричний герой вірша любить рідний край і сповнений віри в світле майбутнє, що відкривається молодій людині. Молоде кохання у Василя Стуса уже по значене тугою.

Інтимні поезії написані здебільшого в роки ув'язнень і каторги, присвячені найближчим людям: матері, дружині, синові, друзям. Вони відтворюють спогади про щасливі хвилини, що виступають контрастом до похмурої дійсності. Новизна інтимної лірики Василя Стуса в постановці моральних проблем, близьких до стоїцизму, напружений духовний світ ліричного героя і трагізм його вибору.

У поезії «Весняний вечір. Молоді тумани » [3, с.165] митець відтворює сцену побачення, діалог закоханих, який відбувається на відстані часу, що не може стерти глибоких почуттів.

В. Стус - майстер відтворення психологічних настроїв не тільки власної душі, він тонкий знавець внутрішнього світу дорогих його серцю людей. Трагічний образ дружини змальовується у вірші «У порожній кімнаті».

«Мій соколе обтятий,  
В ту гостину , де ти  
Ні пройти, ні спитати,  
Ні дороги знайти » [3, с. 35]

Василь Стус використовує один із найдавніших жанрів усної народної творчості - голосіння - щоб увести читача у світ тяжких переживань.

Підтвердженням єдиної цінності любові дружини знаходимо у вірші «Тільки тобою»

«Тільки тобою сили мені стає  
Далі брести хурою світовою,  
Тільки Тобою , тільки Тобою » [3, с. 43]

Поезія Стуса про почуття до жінки вирізняється серед традиційної любовної лірики особливою високістю розуміння любові, а також трагічними мотивами.

В. Стус використовує на повну силу звуко-мелодичні ресурси слова, тому його вірш «Вона лежить, як зібгана вода» торкає музико-ритмічні основи людської сутності.

« Вона лежить , як зібана вода-  
усепокірна і усеприймаюча  
і геть здирає з неї шкаралуцу  
Глуха , як пуца , вікова жада» [3, с. 80 - 81]

Сила щирого почуття передається через мрію про вічне кохання «І не те, щоб жити - більше:/ споконвіку б - це розлуки» Його міць підкреслюють і часові межі, що можуть окреслити і визначити це почуття: «До віків і після віку -/ це любов. Оце - вона !» [2, с.73]. Ліричний герой мріє про вічне чисте почуття без складних потрясінь. Звернення автора до порівняння героїні із щоглою в ріст великої дзвіниці можна трактувати як спробу досягнення почуття через звернення до конкретних реалій дійсності. А тому цілком вмотивовано звучить порівняння любові із жінкою.

Сповнені романтизму та ніжності поезії , присвячені дружині, дівочій юності. Тут автор відходить від зображення соціальних аспектів буття до пейзажних замальовок, завдяки яким передає чуттєвий світ закоханих.

У збірці «Зимові дерева» звернення до жіночих образів взаємодіє з морально-етичними аспектами зрілого митця. Так, у циклі «Забуттям» ліричний герой розмірковує про щасливі реалії свого буденного життя: «На роботі дружина./ У яслях син» [2, с. 17].

У художньому світі лірики Василя Стуса яскраво зринає образ коханої дружини серед повсякденного буття, де на рівні півсвідомості у вірші «О , тим і дорога мені...» із збірки «Зимові дерева»

«О, тим і дорога мені-  
перегортаю сторінки книжок  
іду в крамницю,  
слухаю Бортнянського,  
про тебе думаю» [2, с. 18]

Художня своєрідність зображення жіночих образів у ліриці Василя Стуса полягає у філософському осмисленні значення жінки в житті ліричного героя, в осмисленні кохання в духовному прояві.

Любов В. Стуса у своєму емоційному спектрі має страждання, біль, тугу, окрім світлих відтінків.

Василь Стус зростав у собі таку любов, що вона захистила стовпи жорстокості підлості, ненависті.

- 
1. Літературознавчий словник – довідник: Словник/ За ред. Р. Г Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка.- К.: Академія, 2006. – 752с.
  2. Стус В. Таборовий зошит/ В. Стус. – К.: Факт, 2008. – 452с.
  3. Стус В. Твори: У 4 т. / В. Стус. – Т. 1, кн.. 1. – Львів: Просвіта, 1994. – 432 с.